

DİSİPLİN CEZALARININ ÖZLÜK DOSYALARINDAN SİLİNMESİ ve CEZALARA İLİŞKİN BİLGİLERİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE VERİLMESİ MESELESİ

*The Problem of Deleting University Students' Disciplinary Sanction Records
from Student Files and Giving the Information Regarding to the Sanction to
the Third Parties*

Özge Didem BOULANGER*

Özet

Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin öğrenim süresinde almış oldukları disiplin cezalarının öğrencilerin sicillerinden silinmesine ilişkin mevzuatta herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu hususta mevzuatta düzenleme olmaması nedeniyle öğrencilerin almış oldukları cezaların sonuçlarına ömür boyu katlanma ihtimali öğrenciler açısından mağduriyet yarattığı gibi hukuka da aykırılık teşkil etmektedir. Bu bağlamda söz konusu cezaların silinmesine ilişkin bir düzenleme olmaması Anayasa'nın "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10. maddesine aykırı olduğu gibi yorum kurallarından evleviyet (*argumentum a fortiori* / öncelikle uygulama) ilkesine de aykırıdır. Ayrıca disiplin cezalarının saklandığı söz konusu sicil kayıtlarının hangi şartlarda ve kimlere verileceğine ilişkin bir düzenleme de mevzuatta yer almamaktadır. Bu durumda yine öğrenciler mağduriyet yaşamaktadır. Ayrıca yine bu durum bazı kanuni düzenlemelere de aykırılık teşkil etmektedir. Bu makalede yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin öğrenim süresince almış oldukları disiplin cezalarının öğrencilerin sicillerinden silinmemesi ve disiplin cezalarına ilişkin bilgilerin hangi şartlarda kimlere verileceğinin belirlenmemesi meseleleri ile bu meseleler dolayısıyla meydana gelen hukuka aykırılıklar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İdari yaptırım, disiplin cezaları, özlük dosyası, evleviyet kuralı, kanun önünde eşitlik ilkesi,

Abstract

There is no regulation in Turkish legislation regarding the deletion of the disciplinary sanctions of students that are educating at higher institutions from the student files. The consequence of this lack of regulation is that the students are aggrieved and also this lack of regulation leads to violation of law.

> Bu makale Etik Kurul İznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee Permission.

> Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 12.10.2021

> Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 02.03.2022

* Dr. Öğr. Üyesi, Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, didem.boulanger@ozyegin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9474-9471>

In this context, the lack of regulation regarding the deletion of the disciplinary sanctions from student files, is contrary to Article 10 of the Turkish Constitution which is about the equality before law, meantime it is also against the interpretation rule of argumentum a fortiori. In addition, there is no regulation or legislation regarding the conditions to whom the registry records where disciplinary penalties are kept, will be given. This situation effects students also negatively and it constitutes a violation of some legal regulations. In this article, the issues of not deleting the disciplinary sanctions from the students files and not determining under which conditions the information about the disciplinary sanctions will be given to whom will be reviewed with the illegality that occurred due to these issues .

Key words: Administrative sanction, disciplinary punishment, student files, argumentum a fortiori, equality before law.

GİRİŞ

Disiplin cezaları idari yaptırımların bir türüdür. Üniversitelerde eğitim gören öğrencilere yönelik disiplin cezaları 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda, 18.08.2012 tarih ve 28388 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği ile 25.04.1984 tarih ve 18382 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Yükseköğretim Üst Kuruluşları İle Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Mevzuat incelendiğinde, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve ilgili yönetmeliklerde, öğrenci disiplin cezalarının öğrencilerin sicilinden silinmesi konusunda herhangi bir düzenleme bulunmadığı görülmektedir. Mevcut boşluğu bazı üniversiteler, takdir yetkileri çerçevesinde, öğrencilerin öğrenim süresi boyunca almış oldukları cezaları öğrenci statüsü devam ederken, bazı şartların gerçekleşmesi halinde öğrenci sicillerinden silinmesine ilişkin düzenlemeler gerçekleştirerek doldurmaktadırlar. Ancak konu ile ilgili mevzuatta boşluk bulunması üniversiteler arasında uygulama farklılıkları yaratarak Anayasal bir ilke olan “kanun önünde eşitlik” ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Ayrıca disiplin cezalarından daha farklı sonuçları olan adli cezaların kişilerin sicillerinden silinmesine ilişkin düzenlemeler kanunlarda ve yönetmeliklerde mevcuttur. Çok daha ciddi nitelikte cezalar içeren adli cezalara ilişkin böyle bir düzenleme mevcutken, öğrencinin yaptığı bir hata nedeniyle ömür boyu sorumlu olmasını beklemek hukuk kurallarının yorumunda başvurulacak mantık yürütme yöntemlerinden olan “evleviyet” ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Yine üniversite öğrencilerinin disiplin cezalarıyla ilgili olarak bu cezalara ilişkin bilgilerin üçüncü kişilere hangi durumlarda verileceği konusunda mevzuatta boşluk bulunmaktadır ve bu boşluk sonucu üniversitelerin gerçekleştirdikleri bazı uygulamalar Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na aykırılık taşımaktadır.

Bu çalışmada disiplin cezalarının öğrenci özlük dosyasında saklanma süresi ve üçüncü kişilere bu cezalara ilişkin bilginin verilmesi konularında

mevzuattaki eksikler ve bu konunun mevzuatımızda düzenlenmemesinin yarattığı hukuka aykırılıklar incelenmiştir.

I. İDARİ YAPTIRIMLAR VE DİSİPLİN CEZALARI

A. İDARİ YAPTIRIMLARIN TANIMI AMAÇLARI VE SINIFLANDIRILMASI

Yaptırım¹, Roma Hukuku'nda *sanctio* kelimesi ile ifade edilir, *sanctio* ceza ve zorlama kavramlarını içeren bir kelimedir². Yaptırım genel bir tanımla, kurallara uyulmamasına karşı gösterilen tepkidir³.

İdari yaptırımlar, idarenin toplumsal faaliyetleri yürüttüğü esnada ikincil ve resen gerçekleşen üçüncü kişiler üzerinde zor kullanma yetkisidir⁴. Bir başka deyişle idari yaptırımlar, idarenin bir yargı kararına gerek olmaksızın yasaların açıkça verdiği bir yetkiye dayanarak idare hukukuna özgü yöntemlerle, doğrudan bir idari işlemle uyguladığı yaptırımlardır⁵. Esasen idare tarafından verilmeleri ve idare hukuku usullerine göre uygulanmaları idari yaptırımların en önemli özelliklerindedir⁶.

İdari yaptırımların kaynağı Devlet egemenliğidir, Devlet toplumun huzur ve refahını sağlayabilmek için egemenlik gücüne dayanarak müeyyidelere başvurur. Bu bağlamda idari yaptırımlar, kamu düzenini sağlamanın yanı sıra idari faaliyetin etkin olmasını sağlama amacı da taşırlar. Zira idarenin yaptırım yoluna başvurması idarenin faaliyetleri ile ilgili olarak emir ya da yasaklara uyulmasını sağlamak niyetindedir⁷.

Kabahat, kanun ile karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü eylemdir. 5237 sayılı yürürlükteki Türk Ceza Kanunu'ndan (TCK) önce, yürürlükte olan 765 sayılı TCK yürürlükte bulunduğu sürede kanunda yazılı suçları cürümler ve cüce cürüm de denilen kabahatler olarak ikiye ayırmıştı⁸.

¹ Yaptırım ve müeyyide kavramları eş anlamlı olarak kullanılabilir. Sema Ayatar Kızılyar, "Ceza Yaptırım ile İdari Yaptırım Ayrımı" (2013), Yaşar Üniversitesi Dergisi, 8 (Ozel) 1637.

² Burcu Erdiñç, "İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması" (2012), Ankara Barosu Dergisi 2 242.

³ Yasin Aslan, "İdari Yaptırımlar" (2009), TBB Dergisi, (85), 174.

⁴ Hayrettin Kurt, "İdari Yaptırımlara Karşı Güvenceler" (2014), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (XVIII), 132.

⁵ AYM, 23.10.1996, E:1996/48, K:1996/41, Resmi Gazete Tarihi: 18.09.1997, Resmi Gazete Sayı:23114.

⁶ Aslan, (n 3) s.177.

⁷ Feyyaz Gölcüklü, İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki, (1963), 18, (02), AÜSBFD, 115, s.117.

⁸ "...geçen asrın başlangıcından beri İtalyan ve Fransız cezacıları cürüm ve kabahat ayırımını müzakere ederken, Alman doktrininde de cezacılarla kamu hukukçuları cezai suçlardan polis ve mali yani genellikle idari suçlar ayırımını arıyorlardı ve halen de arıyorlar". Guido Zanobini (Çeviren Dr.H.Yılmaz Günel), İdari Müeyyideler, (Sevinç Matbaası, 1964), 7.

Buna göre cürümler için ağır hapis, hapis ve para cezaları öngörülmüştü. Kabahatler için de genellikle hafif hapis ve hafif para cezaları öngörülmüştü.

5237 sayılı TCK ‘da cürüm ve kabahat ayrımı ortadan kaldırılmış, kabahatler TCK anlamında suç olmaktan çıkarılmıştır. TCK ile birlikte, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kabul edilmiş, Kanun TCK ile birlikte 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla karşılığında idari yaptırım uygulanacak olan kabahatlere özgü kanuni bir düzenleme bulunmaktadır. Ancak bu kanunda bütün idari yaptırımlar düzenlenmemiş, örneğin disiplin cezalarına yer verilmemiştir. Dolayısıyla Kabahatler Kanunu her bir idari yaptırım için başvurulacak referans bir Kanun niteliğinde değildir.

Her ne kadar yaptırım kavramı idari yaptırımlarla cezai yaptırımlar için kullanılsa da ve idari yaptırımlar da ceza yaptırımları gibi sosyal düzeni koruma ve sağlama amacına yönelmiş olsalar da aralarında verilmiş amaçları ve yaptırımın niteliği açısından farklılıklar vardır. İdari yaptırımların cezalandırıcı özellikleri değil caydırıcılıkları ön plandadır. Gerçekten de ceza yaptırımları idari yaptırımlardan cezalandırma amacı itibarıyla ayrılır. Ceza yaptırımlarının ödetme, acı verme ve ıslah amacı varken idari yaptırımların amacı kişilere görev ve yükümlülüklerini hatırlatmaktır⁹. İdari yaptırım söz konusu olduğunda amaç ceza yaptırımlarından farklı olarak, kamu düzeninin ihlali nedeniyle oluşan kamu yararındaki eksilmenin ve dolayısıyla zararın giderilmesidir¹⁰. Bu bağlamda idari yaptırımlar söz konusu olduğunda yaptırımların amacının ıslah olduğundan söz etmek mümkün değildir. Ek olarak, cezai yaptırımlarla idari nitelikteki yaptırımların nitelikleri de farklıdır. Cezai yaptırımlar hapis ve adli para cezası olarak çok genel bir ayrıma tabi tutulabilirken aşağıda detaylı sınıflandırmasını vereceğimiz idari yaptırımlarla örneğin, kişilere özgürlüklerini kısıtlayıcı nitelikte yaptırım uygulanması mümkün değildir¹¹. Bu bağlamda cezai yaptırımların özellikle hapis cezası niteliğinde olanların, idari yaptırımlara oranla daha ağır olabileceğini söylemek mümkündür.

Çok çeşitli türleri olan idari yaptırımların da pek çok açıdan sınıflandırılması gerçekleştirilebilir. Özay, idari yaptırım türlerini sınıflandırmada aynen yasal düzenlemeleri saptamak gibi, türlerin de eksiksiz olarak belirlenmesinin güç olduğunu altını çizmektedir¹². Ulusoy, idari yaptırımları idari cezalar ve idari

⁹ Çevre Kanunu’nda bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin korunmasını sağlama amacı gibi bazı alanlarda özel amaçlarda da bulunabilir, Erdinç, s.260.

¹⁰ Erdinç, (n 2) s.266.

¹¹ Anayasa madde 38/10: “İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz”.

¹² Özay, idari yaptırımların belli başlılarının, etkin ve önemli olanlarının para ve trafik cezaları, meslek ve sanatın tatili, imar ve belediye mevzuatında öngörülmüş olanlar, Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki mevzuat ve diğer ekonomik yasal düzenlemelerden

tedbirler olarak iki temel ayrıma tabi tutmaktadır¹³. Ulusoy'un ayrımını esas aldığımızda idari cezalar ve idari tedbirler şu şekilde sınıflandırılır¹⁴:

A. İdari Cezalar

- Regülatif Cezalar
- Kabahat Cezaları
- Disiplin Cezaları

B. İdari Tedbirler

- Geçici Engelleme
- İdari İzinin Geri Alınması
- Eşyaya Geçici El Koyma
- Atipik İdari tedbirler

Ulusoy tarafından yapılan sınıflandırmada disiplin cezaları personel disiplin cezaları, mesleki disiplin cezaları ve öğrenci disiplin cezaları olarak üç başlıkta incelenebilir. Dolayısıyla çalışmamızın konusu olan öğrenci disiplin cezaları, disiplin cezaları altında idari ceza sınıfında yer almaktadır¹⁵ ve yine Ulusoy'un

kaynaklanan iktisadi alandaki yaptırımlar olarak sınıflandırılabileceğini söylemiştir. İl Han Özay, İdari Yaptırımlar Kurumsal Bir Deneme, (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 3326, Hukuk Fakültesi No: 691 Özdem Kardeşler Matbaacılık Tesisleri, 1985), 45.

¹³ Ali Ulusoy, İdari Yaptırımlar, (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık A.Ş. 2013), 33. Ulusoy her ne kadar Kabahatler Kanununda idari ceza- idari tedbir ayrımı yapılmamış da olsa da, bu ayrımı gerçekleştirmenin zorunlu olduğunu, zira idari ceza niteliğindeki yaptırımlara idare hukuku ilkeleri, kural ve esaslarını uygulamanın yanı sıra çekirdek ceza hukuku güvencelerinin de uygulanması gerekliliğini söylemektedir. Bu bağlamda idari tedbirlere idare hukuku ilke ve esasları dışında ceza hukuku ilkelerinin uygulanması gibi bir zorunluluk bulunmaz.

¹⁴ Ulusoy, (n 13) 33.

¹⁵ Disiplin cezaları her ne kadar Ulusoy'un ayrımıyla idari cezalar başlığı altında değerlendirilebilirse de, cezalar ve disiplin yaptırımları birbirinden farklıdır. Bu farklılıklar şu şekilde ifade edilebilir: İçerikleri farklıdır: disiplin cezaları belirli bir meslek düzeninin bozulması açısından uygulanırken, ceza kanunu anlamında cezalar toplum düzenine uymamanın, toplumun maddi düzeninin bozulması nedeniyle tatbik edilir. Muhatapları farklıdır: Disiplin cezalarının muhatabı belirli bir statünün içindeki kişiler olabileceken, ceza kanunu anlamında cezaların muhatabı herkes olabilir. Müeyyideleri farklıdır: Disiplin cezalarının müeyyidesi cezaların kanunundaki müeyyidelerle karşılaştırıldığında daha hafif niteliktedir ve mesleki hayata ilişkindir. Uygulayan merci açısından: Disiplin cezaları idari makamlar tarafından uygulanırken, ceza kanunu cezaları mahkemeler tarafından uygulanır. Yorum açısından: Disiplin cezalarını düzenleyen kurallarda kıyas yoluyla genişletici yorum yapılabilirken, suçları düzenleyen hukuk kurallarında kıyas yoluyla genişletici yorum yapılamaz. Amaç açısından: Cezaların amacı toplum düzeninin sağlanmasıyken, disiplin cezalarının amacı kurumda düzenin sağlanmasıdır. Yargısal denetim açısından: Disiplin cezaları yargısal denetime tabiyken, ceza kanunu kapsamındaki cezalar için kanun yollarına başvurulabilir. Ramazan Çağlayan, İdare Hukuku Dersleri, (6. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021), 527.

bu sınıflandırması temelinde cezai nitelikte olan idari yaptırımların iki belirgin özelliği mevcuttur, idari yaptırımlar idari işlemdir ve cezalandırıcı nitelik taşımaktadırlar¹⁶.

B. DİSİPLİN KAVRAMI VE DİSİPLİN CEZALARI

Fransızcadan dilimize geçmiş olan disiplin, kurumsal düzenin gerçekleşmesi amacıyla eylem ve davranışlara yön verme şeklinde tanımlanabilir¹⁷. Türk Dil Kurumu disiplin kavramını, “*Bir topluluğun, yasalarına ve düzenle ilgili yazılı veya yazısız kurallarına titizlik ve özenle uyması durumu, sıkı düzen, düzence, düzen bağı, zapturapt*” şeklinde tanımlamıştır¹⁸. Alikeşifoğlu disiplin kavramının bazı yazarlar tarafından üç ayrı anlamda açıklanmaya çalışıldığını söylemektedir¹⁹: Öncelikle, disiplin kişinin kendi kendisini düzenlemesi ve denetlemesidir. İkincil olarak disiplin düzenli davranış için gerekli koşulların yaratılmasıdır, üçüncü ve son olarak da istenilmeyen davranışlar sonucu yüklenen ceza türüdür. Disiplin kavramı bu çalışma da işte bu üçüncü anlamda kullanılmıştır.

Disiplin kavramının yasalarda tanımı bulunmamaktadır²⁰, kavramı hukuksal açıdan değerlendirdiğimizde kamu otoritesiyle belirli statüye sahip kişiler arasındaki kamusal ilişkiyi ifade ettiğini söyleyebiliriz. İç düzene ilişkin disiplin kuralları kamusal fonksiyon yürüten bir topluluğunun mensuplarına, mesleğini bağımsız olarak icra eden ancak bazı kurallara tabi kılınmış meslek mensuplarına veya kamu hizmetinden yararlanan bazı kişilere uygulanır²¹. Bu bağlamda disiplin hukuku kurumun iç düzenini korumayı amaçlar ve kurumda çalışanların mevzuata, çalışma düzenine, hizmetin gereklerine uymayan tutum ve davranışlarına ilişkin uygulanması gerekli yaptırımları ve yaptırımların uygulanmasındaki usul ve esasları düzenler²².

¹⁶ DANIŞTAY, 13. D, E:2010/367, K:2011/3019, T: 22.06.2011.

¹⁷ Çağlayan, cezanın ceza hukukuna ait bir kavram olduğunu, ceza hukuku ile disiplin hukukunu ayırt etmek için disiplin cezası yerine disiplin yaptırımı kavramının kullanılabileceğini, disiplin suçu yerine de disiplin fiili kavramını kullanmanın daha doğru olabileceğini ifade etmektedir. Çağlayan, (n 15) 526.

¹⁸ sozluk.gov.tr, s.e.t: 18.03.2021.

¹⁹ Kemalettin Alikeşifoğlu, “Disiplin Cezaları” (1977) Amme İdaresi Dergisi 10 (4) 32.

²⁰ Askerlik dışında disiplin kavramının yasal tanımı yoktur. Celal Işıklar, Teoride ve Uygulamada Kamu Disiplin Yaptırımları, (1. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019) 51.

²¹ Yunus Eraslan, Türk Hukukunda Yargı Mensuplarının Disiplin Sorumluluğu, (1. Baskı, Adalet Basım Yayın Dağıtım, 2018) 25.

²² Anayasa Mahkemesi, Bireysel Başvuru, Başvuru no: 2016/13566, R.G. Sayısı: 31280, R.G.Tarihi: 20.10.2020.

O halde hukuksal açıdan disiplin kavramının kamusal ilişki içerisinde bulunan bazı kişilere uygulanacak disiplin cezalarıyla suçlarına ilişkin düzenleme içerdiğini söylemek mümkündür. Disiplin suçları belirli bir kurumun iç düzenini ve kurumda hizmet sunanların statüsünü düzenleyen kurallara aykırı durum ve davranışları ifade eder. Disiplin suçu teşkil eden fiillerle ilgili olarak disiplin soruşturması yapılması ile bu soruşturmanın ve disiplin cezasına dair işlemin belirli usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi zorunludur²³.

Konumuz açısından önem arz eden disiplin cezalarıysa Türk Dil Kurumu sözlüğünde “*Disiplin suçlarından birini işleyen kimseye davranışlarının ağırlık derecesine göre verilen ceza*” olarak tanımlanmıştır²⁴. “*Disiplin cezaları, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla öngörülmuş, yapma veya yapmama biçiminde beliren davranış kurallarının ihlali hâlinde uygulanan, yasal olarak düzenlenmiş idari yaptırımlardır*”²⁵. Disiplin cezası disiplin suçlarının bir sonucu olarak uygulanır, doğal olarak bir suç olmalıdır ki cezadan bahsedilsin²⁶.

Onar disiplin cezalarını, memurun memurluk mesleği hayatında ve görevinde görülen yolsuzluklara ilişkin olarak memura uygulanan bazı zorlayıcı müeyyidelerdir şeklinde tanımlamıştır²⁷. Aslında disiplin cezaları idari yaptırımların ilki ve en eski uygulama alanıdır²⁸. Devlet toplum hayatına müdahale etmeye başladıkça, ilk zamanlar memurlar için getirilmiş olan disiplin hükümleri, bazı diğer vatandaşları da içine alacak şekilde genişlemiştir²⁹. Bu bağlamda Onar’ın tanımının kapsamı zaman içerisinde yetersiz kalmıştır. Esasen disiplin cezaları, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülebilmesi bakımından idareyle kamusal ilişki içerisinde bulunan bazı kişilerin mevzuat uyarınca yerine getirmek zorunda oldukları ödev ve sorumlulukları ifa etmemeleri veya mevzuatta yasaklanan fiillerde bulunmaları durumunda uygulanan yaptırımlardır.

Disiplin cezalarının verilme süreci memur, akademisyen, öğrenci gibi özel bir statüye sahip bireylere ilişkin olarak adli suçlarla birbirinden

²³ DANIŞTAY, 12D, E:2012/12566, K:2016/2448, T: 26.04.2016.

²⁴ sozluk.gov.tr, s.e.t: 18.03.2021.

²⁵ DANIŞTAY, 12 D, E:2017/1922, K:2019/2009,T: 14.03.2019

²⁶ Gölcüklü, (n 7) 118.

²⁷ Sıddık Sami Onar, İdare Hukukunun Umumi Esasları, (Marifet Basımevi, 1952) s.833

²⁸ Gölcüklü, (n 7) 158.

²⁹ Gölcüklü, (n 7) 158.

bağımsız yürütülen bir süreçtir. Esasen kamu hizmetini yürüten kişilerin gerçekleştirdikleri görevler kamu hizmetinin gerekleri ile sınırlandırılmıştır, bu sınırlandırmaya uyulmadığında disiplin cezaları gündeme gelebilmektedir. Bu cezalar memurların özlük hakları üzerinde doğrudan ve önemli sonuçlar doğurmaları sebebiyle subjektif ve bireysel etkileri bulunduğu gibi kamu görevinin gereği gibi sürdürülmesi ve kamu düzeninin sağlanması bakımından objektif ve kamusal öneme sahiptirler³⁰. Disiplin cezaları doğrudan idare tarafından uygulanırlar ve bu anlamda idari işlem niteliğindedirler, yaptırıma tabi tutulan kişi vatandaş olarak değil, daha sınırlı bir statünün içinde bulunması nedeniyle veya daha sınırlı bir grubun üyesi olması nedeniyle cezalandırmaktadırlar.

Ek olarak disiplin hukuku ceza hukukuna en fazla yaklaşan alandır, ancak unutulmaması gerekir ki her ne kadar bir takım idari yaptırımlar cezalandırıcı nitelik taşıyalar da, idarenin uygulanmasına karar verdiği ve bilfiil uyguladığı yaptırımlar klasik anlamda bir ceza değildir, disiplin cezalarını doğuran işlemlerde bir yargısal işlem değildir³¹.

Bazı ülkeler disiplin hukukuna ilişkin kuralları disiplin ceza hukuku şeklinde kanunlarla düzenlemiştir³². Ülkemizde disiplin hükümlerini mevcut statülere bağlı olarak düzenleyen birçok yasa ve düzenleyici işlemler bulunmaktadır. Bu düzenlemelerde uyarma ve kınamadan ilişik kurumdan çıkartılmaya kadar çeşitli disiplin suçları yer almaktadır. Dolayısıyla her ne kadar yukarıda zikrettiğimiz üzere disiplin cezaları ceza yaptırımları gibi hürriyeti bağlayıcı nitelikte olmasa da kişilerin meslek yaşantılarına ciddi suretle etki eder nitelikte disiplin yaptırımları mevcuttur. Çeşitli sayıda düzenlemelerin yanı sıra disiplin hukukunun kişi açısından da geniş uygulaması mevcuttur, zira memurlar, doktor, avukat gibi kamu görevlileri, öğrenciler disiplin hukukunun uygulamasına tabidirler³³.

³⁰ DANIŞTAY, 12D, E:2012/12566, K:2016/2448, T: 26.04.2016. Disiplin kudreti ise bazı yazarlar tarafından üç anlamda kullanılabilir, disiplin kudretinin ilk anlamı dar anlamda kullanılır ve amirin emrinde çalışan memura ceza verme yetkisini ifade eder. İkinci olarak idarenin özel şahıslara ceza verme yetkisidir ki bu geniş anlamda kullanımdır ve son olarak da dernekler gibi özel kuruluşların kendi üyelerine verdikleri disiplin cezaları da disiplin kudretinin üçüncü anlamını oluşturur. Hangi anlamda kullanılacağına kullanılınsın “disiplin cezalarına başvuran yöneticiler korkutma yerine, düzeltme, inandırma, yanlışların tekrarına engel olma yöntemini benimsemelidirler”. Nuri Tortop, “Disiplin, Disiplin Cezaları ve Disiplin Suçları” (1983) Amme İdaresi Dergisi 16 (3) 90.

³¹ Özay, (n 12) 73.

³² Şeref Gözübüyük, Turgut Tan, İdare Hukuku Genel Esaslar, Cilt 1, (7. Baskı, Turhan Kitapevi, 2010) 1020.

³³ Turhan Tufan Yüce, Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Ceza Hukukunda Geçerliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açından Tahlili, Danıştay Dergisi, 1994, (88), yıl: 24, 5, 6.

II. ÖĞRENCİ DİSİPLİN CEZALARINA İLİŞKİN MEVZUATTAKİ EKSİKLİKLER VE BU EKSİKLİKLER NEDENİYLE MEYDANA GELEN HUKUKA AYKIRI DURUMLAR

A. MEVZUATTA ÖĞRENCİ DİSİPLİN CEZALARI

Anayasamızın 130/9. maddesi hükmü uyarınca yükseköğretim kurumlarında disiplin ve ceza işleri kanunla düzenlenir. Nitekim 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54. maddesinde öğrenci disiplin işleri düzenlenmiştir. Söz konusu madde de öğrencilere verilecek disiplin cezaları uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir veya iki yarıyıl için kurumdan uzaklaştırma veya yükseköğretim kurumundan çıkarma olarak belirlenmiştir. Maddede ayrıca soruşturma yapmaya, disiplin kuruluna sevk etmeye veya doğrudan gerekli cezayı vermeye yetkili makamlar belirlenmiştir. Soruşturmaya başlama zamanı ile soruşturmanın sonuçlandırılma zamanı, öğrenciye verilecek savunma hakkı, cezaların bildirilme şekli ve cezaların duyurulacağı kurumlar düzenlenmiştir. Madde uyarınca cezalar öğrencinin dosyasına ve siciline işlenir.

Aynı Kanununun 65. maddesinde ise öğretim elemanları, memur ve diğer personel ile öğrencilerin disiplin işlemleri, disiplin amirlerinin yetkileri ve disiplin kurullarının teşkili ve çalışması ile ilgili hususlarla öğretim elemanları; memur ve diğer personel ile öğrencilerin sicilleri ile ilgili hususların Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre öğrenci disiplin cezaları³⁴, 18.08.2012 tarih ve 28388 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. 32 maddeden oluşan yönetmeliğin amacı yükseköğretim kurumları öğrencilerine verilecek disiplin cezaları ile soruşturma usul ve esaslarını düzenlemektir. Yönetmelikte disiplin suçları ve bu suçlara denk gelen disiplin cezaları sayılmış, disiplin suçlarının tekrarı düzenlenmiştir. Yönetmelikte soruşturma açmaya yetkili amirler fakülte, enstitü ve yükseköğretim kurumlarında belirlenmiştir. Yönetmelikte ayrıca soruşturmanın yapıldığı şekli, savunma hakkı, soruşturma raporu, ceza kovuşturması ve disiplin soruşturmasının bir arada yürütülmesi, disiplin kurulunun çalışma usulü, oylama ve karar, karar süresine ilişkin hükümler yer almaktadır. Disiplin cezası verilirken dikkat edilmesi gerekli hususlar yine yönetmelikte düzenlenmiştir.

Yönetmelik'te öğrencilere verilebilecek disiplin cezaları uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma, bir yarıyıl için uzaklaştırma, iki yarıyıl için uzaklaştırma ve yükseköğretim kurumundan çıkarma olarak yukarıda zikredilen kanunla paralel şekilde düzenlenmiştir.

³⁴ Askerlik dışında disiplin kavramının yasal tanımı yoktur. Işıklar (n 20), 51.

Yönetmelikte soruşturma süresi ve zamanaşımına ilişkin hükümler yer almaktadır. Ayrıca yönetmelik cezaların bildirilmesi başlığı altında, verilen disiplin cezasının soruşturma açmaya yetkili amir tarafından öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve yükseköğretim kurumuna, üniversiteden çıkarma cezası verilmesi halinde öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve yükseköğretim kurumuna, tüm yükseköğretim kurumlarına; Yükseköğretim Kurulu'na, ÖSYM'ye, emniyet makamları ile askerlik şubesine bildirileceğini hüküm altına almıştır.

Söz konusu yönetmelik öğrenci sicillerinde disiplin cezalarının saklanma şekli, saklanma süreleri, hangi kurum ve kuruluşlara hangi şartlarda verileceği ve disiplin cezalarının hangi şartlarda öğrencinin sicilinden silineceğine ilişkin herhangi bir hüküm içermemektedir.

Disiplin cezaları ile ilgili olarak 24.05.1984 tarih ve 18382 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Sicil Yönetmeliği mevcuttur. Yönetmelik Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarında sürekli veya süreli görev yapan öğretim elemanları ile 657 sayılı Kanun'a göre çalışan memurların, diğer personelin ve öğrencilerin sicilleriyle ilgili esasları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır. Yönetmeliğin II. bölümü, öğretim elemanlarının, III. bölümü memurların siciline, IV. bölümü öğrenci sicillerine ayrılmıştır. Öğrenci sicilleriyle ilgili olarak Yönetmeliğin 10. maddesi "*Öğrencilerin öğrenimlerinin devamı sırasında aldıkları ödül ve cezalar sicil fişlerine işlenerek dosyasında saklanır*" hükmünü içermektedir. Bu hüküm dışında yönetmelikte sicillere ilişkin başkaca bir hüküm bulunmamaktadır.

Yukarıda yer alan kanun hükmü ve ilgili yönetmelik hükümleri dışında öğrenci disiplin sicillerinin saklanma şekli, süresi ve talep halinde hangi şartlarda III. kişilere verileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme mevzuatta yer almamaktadır.

B. ÖĞRENCİ DİSİPLİN CEZALARININ ÖĞRENCİ SİCİLİNDEN SİLİNMESİ SORUNU

Yukarıda zikredilen düzenlemelerde, özellikle yönetmelikte kanaatimizce temel sorunlardan biri disiplin cezalarının silinmesine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamasıdır. Yine yönetmelikte cezaların saklanma süresine, bilgi istendiğinde hangi kurumlara disiplin cezasına ilişkin bilgilerin verilebileceğine ilişkin de hüküm bulunmamaktadır.

Öğrencilerin aldıkları disiplin cezalarının öğrencilerin dosyalarında ne kadar süre ile saklı tutulacağı belirlenmediğinden bu sicillerin, üniversite idaresi takdir yetkisi kullanarak bir düzenleme yapmadığı takdirde, hiçbir zaman silinmeyeceği sonucuna ulaşmak mümkündür. Bu bağlamda örneğin öğrencilik hayatının herhangi bir yılında bir hata sonucu disiplin cezası almış

olan bir öğrenci, bu cezanın yükünü öğrencilik statüsü devam ederken ve mezun olduğunda da taşıyacaktır. Zira yukarıda aktarıldığı üzere, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 65. maddesinde öğretim elemanları, memur ve diğer personel ile öğrencilerin disiplin işlemleri, disiplin amirlerinin yetkileri ve disiplin kurullarının teşkili ve çalışması ile ilgili hususlarla öğretim elemanları; memur ve diğer personel ile öğrencilerin sicilleri ile ilgili hususların Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Sicil Yönetmeliği de bu konuda genel bir düzenleme getirmiş, ancak konuyla ilgili sicilden silinme şartlarını ve cezaların sicilde kalma süresini belirleyen bir yaklaşım göstermemiştir. Bu bağlamda üniversitelerin takdir yetkisi kullanarak Anayasa ve kanunlara aykırı olmamak kaydıyla, sicile ilişkin uygulama esaslarını belirlemesi mümkündür kanaatindeyiz.

Buna göre, özellikle disiplin cezalarının silinmesi konusu mevzuatta düzenlenmediği için, farklı yükseköğretim kurumlarının cezaların silinmesine ilişkin farklı kararlar alabilmektedir, zira az evvel zikredildiği üzere bu duruma yasal bir engel bulunmamaktadır.

Örneğin Üsküdar Üniversitesi'nin internet sitesinde “*disiplin cezalarının sicilden silinmesi*” başlığında üniversitede ilk kez disiplin cezası almış öğrencilerin cezalarının silinme şartları düzenlenmiştir. Buna göre ilk kez disiplin cezası alan öğrencilerin siciline işlenmiş disiplin cezası uygulandıktan sonra mezuniyet aşamasına kadar başka hiçbir disiplin cezası almaması ve Üniversitenin tespit ve ilan edeceği Toplumsal Sorumluluk Projelerinde 40 saatten az olmamak kaydıyla görev üstlenmesi şartıyla öğrencinin normal öğrenim süresinin son yarılında cezasının sicilden silinmesi için bağlı bulunduğu Dekanlık veya Müdürlüğe başvuru yapılabilir. Disiplin cezası öğrencinin başvurusunu takiben Dekan veya Müdürün önerisi üzerine Üniversite Yönetim Kurulu Kararı ile silinebilir³⁵. Burada Üniversite Yönetim Kurulu'na karar verme noktasında takdir yetkisi verilmiştir.

Yine Bilkent Üniversitesi internet sitesinin 18.04.2018 tarihli duyurusunda ilk kez disiplin cezası alan öğrencilerin cezalarının sicilden silinmesi için Üniversitenin Toplumsal Duyarlılık Projesi kapsamında ceza sürelerinin bitiminden itibaren ceza türüne göre 80-60 veya 40 saatlik çalışma süreleri belirlenmiştir. Bu defa cezayı silme yetkisi Üniversite Rektörünün takdir yetkisine bırakılmış, cezası silinen öğrencilerin sicillerinde cezaların gösterilmeyeceği karar altına alınmış, öğrenciler ile ilgili yapılan resmî belge ve yazışmalarda almış oldukları cezaların gösterilmeyeceği hükme bağlanmıştır³⁶.

³⁵ <https://uskudar.edu.tr/assets/uploads/sayfa/18/file/uu-ogrenci-disiplin-sorusturmalarinda-uyulacak-esaslar-ve-yazisma-ornekleri.pdf?1>, s.e.t.:08.03.2021.

³⁶ <https://w3.bilkent.edu.tr/www/disiplin-cezalarinin-silinmesi-konusunda-senato-karari-18-04-2018>, s.e.t.:08.03.2021.

Buna karşılık Akdeniz Üniversitesi internet sitesinde disiplin işlerine ilişkin sıkça sorulan sorular başlığı altında “*disiplin suçundan alınan ceza ne zaman sicilden silinir*” sorusuna Üniversite tarafından “*disiplin suçu af kanunu çıkmadığı sürece öğrencinin sicilinden silinmez*” bilgisi verilmiştir³⁷.

Diğer üniversitelerin de benzer kararlar alıp almadıklarını bu kararların tek duyurulma yerinin internet siteleri olmaması nedeniyle tespit etmemiz mümkün değildir. Ancak üç üniversitenin uygulamasından, bu konuda mevzuatta boşluk olması nedeniyle farklı üniversitelerin farklı uygulamalarının mevcut olabileceği yorumunu yapmak mümkündür. İnternet üzerinde bulabildiğimiz kadarıyla yukarıda zikrettiğimiz üç üniversite de disiplin cezalarının silinmesi konusunda farklı yöntemler belirlemiştir. Bazı üniversitelerin ise bu konuda almış oldukları herhangi bir karar yoktur. Bu durumda farklı üniversiteler de öğrenim gören öğrenciler arasında eşitsizlikler ortaya çıkmakta, farklı üniversitelerde okuyan bir öğrencinin cezasının silinmesi için herhangi bir yol bulunmazken bir başka üniversite için cezanın silinmesi hususu belirli şartlarda mümkün olabilmektedir.

Disiplin cezalarının sicilden silinmesi hususu öğrenciler için düzenlenmemişken, disiplin cezalarının özlük dosyalarından silinmesine ilişkin olarak disiplin hükümlerini düzenleyen çeşitli kanunlarda hüküm bulunmaktadır. Örneğin Devlet Memurları Kanunu’nun (DMK) 133. maddesi uyarınca memurun özlük dosyasına işlenen disiplin cezaları, memur devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka³⁸ bir disiplin cezasına çarptırıldığı takdirde, uyarma ve kınama cezasının uygulanmasından itibaren beş sene, diğer cezaların uygulanmasından itibaren 10 sene sonra silinir. Memur disiplin cezalarının silinmesi için belirlenen süre geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak, cezaların özlük dosyasından silinmesini ister. Burada memurun bu süreç içerisindeki davranışları da göz önünde bulundurularak memurun talebi değerlendirilir. Kademe ilerlemesi durdurulması cezasının özlük dosyasından silinmesinde, disiplin kurulunun mütalaası alınır.

³⁷ Disiplin İşlerine İlişkin Sıkça Sorulan Sorular | Akdeniz Üniversitesi | Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı , s.e.t.:02.09.2021.

³⁸ Devlet memurluğundan çıkarma cezası, bu hükmün kapsamı dışında bırakılmıştır . “*Kamu hizmetinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesi için gerekli önlemlerden olan disiplin cezası, niteliği gereği öteki idari işlemlerden farklıdır. Disiplin cezası vermeye yetkili organlar; bu organların oluşumu, çalışma usulü, karar oluşturulması, bu kararlara itiraz ve bütün bu sürecin her aşaması için öngörülen süre koşulları ile disiplin cezası işlemi sıkı şekil şartına bağlı olarak uygulanabilmektedir. Bu özellik, disiplin cezasının yeni bir idari işlemle ortadan kaldırılmasına engeldir. Ceza ancak bir yargı kararı yahut yasama tasarrufu ile iptal edilebilir veya ancak disiplin cezasının ağırlığına göre, belli süreler geçtikten sonra sicil dosyasından silinmesi atamaya yetkili amirden istenebilir.* DANIŞTAY, 8. D, E:1998/4988, K:1998/3015, T: 12.10.1998.

Adli sicil kayıtları ilgili olarak da hukuk sistemimizde düzenleme bulunmaktadır. Bilindiği üzere ülkemizde adli sicil sistemi bulunmaktadır, bu sistem adli sabıkların belgelenmesi, kaydı ve saklanması amacıyla kurulmuştur³⁹. TCK'da ceza hukuku yaptırımını olarak ceza ve güvenlik tedbiri yaptırımlarına yer verilmiştir ve cezalarda hapis ve adli para cezası olarak düzenlenmiştir. Adli suç ve cezalara ilişkin olarak 25.05.2005 tarih ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu TCK'da benimsenen yaptırım sistemine uygun olarak kabul edilmiştir.

5352 sayılı Adli Sicil Kanunu 2. maddesi hükmüne göre “*Hakkında Türk mahkemeleri veya yabancı ülke mahkemeleri tarafından kesinleşmiş ve Türk Hukukuna göre tanınan mahkûmiyet kararı bulunan Türk vatandaşları ile Türkiye’de suç işlemiş olan yabancıların kayıtları da dahil tüm adli sicil bilgileri; mahallinde bilgisayar ortamına aktarılmasını takiben, Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğündeki Merkezî Adli Sicilde tutulur*”.

Aynı Kanununun 4. maddesinde adli sicile kaydedilecek bilgiler düzenlenmiştir, 9. madde de ise, adli sicil bilgilerinin silinmesine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Adli sicil kayıtları silindikten sonra adli arşiv kaydına alınır ve arşiv kaydı belirli koşulların gerçekleşmesi halinde silinebilir. Buna göre adli sicil kayıtlarının silinmesi 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu 9, 12 maddesinde düzenlenmiştir⁴⁰. Ayrıca konuyu düzenleyen Adli Sicil Yönetmeliği bulunmaktadır. Yönetmeliğin 11. maddesinde adli sicil belgelerinin silinmesi düzenlenmiştir.

Adli Sicil Kanunu uyarınca adli sicil kayıtları cezanın veya güvenlik tedbirinin infazının tamamlanması, ceza mahkûmiyetini bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran şikayetten vazgeçme veya etkin pişmanlık, ceza zamanaşımının dolması veya genel af, halinde Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silinerek, arşiv kaydına alınır. Bir mahkûmiyet gerçekleştiğinde, adli sicil kayıtlarının arşive alınması için mahkûmiyete ilişkin infazın tamamlanması yeterli olacaktır. Ayrıca ilgilinin ölümüyle de kayıt tamamen silinir. Adli sicildeki kayıtların tamamen silinmesi, kişinin ölümü, kanunun mülga olması ya da suçun idari niteliğe bürünmesi halinde mümkündür, bu sayılanlar dışındaki durumlarda kayıtlar sicilden silinir ve arşiv kaydına alınır⁴¹.

³⁹ İbrahim Çiçek, Adli Sicil ve Arşiv Kaydının Silinmesi, (3. Baskı, Seçkin Hukuk, 2013), s34.

⁴⁰ Ersan Şen, “*Oysa adli suç ve cezalara ilişkin “hükümlü” sicillerini düzenleyen 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu’nun 9 ve 12. maddelerinde bu konuların ayrıntılı düzenlendiği, hatta 5352 sayılı Kanunun diğer hükümlerinde de suç işleyen kişilerin ileride bu sıfatlarından kurtulmalarına yardımcı hükümlere yer verildiği ve yasak hakların iade edildiği anlaşılmaktadır*” Öğrenci Disiplin Cezalarının Silinmesi - Haber 7 Yazarı Prof. Dr. Ersan Şen, s.e.t.:25.09.2021..

⁴¹ Çiçek (n 39) 36.

Bu hususta 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun "5352 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan istisnalar dışında, Türk mahkemeleri tarafından vatandaş veya yabancı hakkında verilmiş ve adli sicile kaydedilmiş tüm mahkûmiyet hükümlerinin infaz edilmesinden sonra arşiv kayıtlarında ilgilinin ölümüne kadar veya kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yıl süreyle muhafaza edilmesi" hükmünün itiraz yoluyla Anayasa yargısı denetimine tabi tutulmasında Anayasa Mahkemesi şu hususlara dikkat çekmiştir:

*"arşiv kaydına alınmanın gerekçesini oluşturan kurumlar ilk mahkumiyet kararından belli bir süre geçtikten sonra kişi hakkında aleyhe bir sonuç doğurmadığı halde, söz konusu kayıtların kişinin ölümüne kadar veya kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yıl süreyle arşivde muhafaza edilmesi gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, tüm suçlara ilişkin arşiv kayıtlarının bu kadar uzun süre muhafaza edilmesi, suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınmadan tüm suçlar için geçerli tek bir sürenin belirlenmesi, bu sürenin arşiv kaydına alınmayı gerekli kılan amaçla orantılı ve makul olmaması nedeniyle Kural, adil ve hakkaniyete uygun bir düzenleme niteliğinde değildir"*⁴².

Bununla birlikte "Adli sicil ve arşiv bilgilerinin silinmesi" başlıklı 5/4/2012-6290/2 madde ile değişik 12.maddesinde yer alan

"Arşiv bilgileri; a) İlgilinin ölümü üzerine, b) Anayasanın 76 ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren; 1. Yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla on beş yıl geçmesiyle, 2. Yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşulu aranmaksızın otuz yıl geçmesiyle, c) Diğer mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle, tamamen silinir." kuralını da vurgulamakta fayda görmekteyiz.

Yukarıda aktarılanlar ışığında, DMK'da getirilmiş düzenleme ve disiplin cezalarından çok daha ağır nitelikte olabilecek adli sicil kayıtlarıyla ilgili düzenlemeler göz önüne alındığında öğrenci disiplin cezalarının öğrenci sicilinden silinmemesi hususunda hukuk sistemimizde boşluk mevcut olduğu ve bu hususta düzenleme yapılması gerektiği söylenebilir.

⁴² AYM, 20.01.2011, E:2008/44, 2011/21, Resmi Gazete Tarihi:14.04.2011, Resmi Gazete Sayısı:27905.

1. ÖĞRENCİ DİSİPLİN CEZALARININ SİCİLDEN SİLİNMESİ KONUSUNUN MEVZUAT İLE DÜZENLENMEMESİ NEDENİYLE MEYDANA GELEN ANAYASA'YA AYKIRILIK SORUNU

Anayasanın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10. maddesi uyarınca; Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kişi ve topluluklara aynı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Anayasanın 10. maddesinde yer alan, Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduklarına ilişkin kuralın amacı, birbirinin aynı durumda olan kişilere aynı kuralların uygulanmasını sağlamaktır, aynı durumda bulunan kişiler arasında farklı düzenlemeler gerçekleştirmek, eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur⁴³. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında değişik uygulamalar yapılamaz.

Özetle, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez, birbirleriyle aynı durumda olanlara ayrı kurallar uygulanacak, bu şekilde bazı kişilere ayrıcalık tanınması engellenecektir. Kimi kişilerin haklı bir nedene dayanarak değişik kurallara bağlı tutulmaları, eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır⁴⁴.

Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen kanun önünde eşitlik ilkesinin hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusu olduğunu, bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörüldüğünü söylemektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Bazı durumlar bazı kişi veya topluluklar için değişik kurallar ve uygulamalar gerektirebilir. Az önce değindiğimiz üzere aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez⁴⁵.

⁴³ DANIŞTAY, 8. DAİRE, E:2010/2741, K:-, T: 20.10.2010.

⁴⁴ DANIŞTAY, 5. DAİRE, E:2009/2618, K:2011/476, T: 09.02.2011.

⁴⁵ AYM, 23.07.2009, E:2006/166, K:2009/113, Resmi Gazete Tarihi:19.03.2010, Resmi Gazete Sayısı:27526. Benzer şekilde; AYM, 08.12.2011, E:2010/77, K:2011/163,; “Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Kişilerin haklı bir nedene dayanarak değişik kurallara bağlı

Disiplin cezalarının uygulanmasında ve mezuniyet sonrası işlemler de üniversite öğrencileri ve mezunlar eşit statüde değerlendirilmelidir⁴⁶. Buna göre kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında değişik uygulamalar yapılamaz. Bu bağlamda farklı üniversitelerde eğitim gören ancak aynı öğrencilik statüsünde ve mezun statüsünde bulunan kişiler arasında eşit olmayan durumların yaratılması Anayasa madde 10’da yer alan eşitlik ilkesine aykırıdır kanaatindeyiz.

Eşitlik aynı zamanda kamu hizmetinin de temel ilkelerindedir. İdareler kamu hizmetlerini, eşit durumda bulunanlara eşit, farklı konumda bulunanlara farklı biçimde sunmak zorundadırlar. Ayrıca kamu hizmetlerinin tarafsızlığı gereğince de idare aynı konumda bulunanlar arasında farklı uygulamalar gerçekleştirmemelidir⁴⁷. Buna göre idare, kamu hizmetini eşit durumda bulunanlara eşit, farklı konumda bulunanlara da farklı biçimde sunmak zorundadır⁴⁸.

Ek olarak eşitliğin aynı zamanda hukukun da genel ilkelerinden olduğunu söylemek mümkündür. Aslında eşitlik ilkesi öncelikle bir haktır ve bu ilke hukuk devletine aittir ve hukuk devletinin gereğidir.

Bu bağlamda, disiplin cezalarının sicilden silinmesi sorununun tüm üniversite öğrencileri için ortak bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu şekilde öğrenciler hem tüm hayatları boyunca gerçekleştirmiş oldukları hatanın sonuçlarına katlanmak zorunda kalmayacaklardır, hem de farklı üniversitelerde okuyan ve aynı öğrencilik statüsü içinde bulunan kişiler arasında yaratılmış olan eşitsizlik giderilecektir. Anayasa’da zikredildiği üzere Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunluluğu bulunmaktadır. Oysa yukarıda aktarıldığı üzere bir yükseköğretim kurumu öğrencisi gerçekleştirmiş olduğu hatalı bir eylemin sonuçlarına bütün hayatı boyunca katlanmak zorunda kalabilecekken, bir başka öğrenci için bu durum söz konusu olamayabilecektir.

tutulmaları eşitlik ilkelerine aykırılık oluşturmaz. Durum ve konularındaki özellikler kimi kişilerin ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerekli kılabilir”, AYM, 15.11.2002, E:1997/61, K: 1998/59, Resmi Gazete Tarihi: 15.11.2002, Resmi Gazete Sayısı: 24937; AYM, 31.10.2013, E:2013/23, K: 2013/123, Resmi Gazete Tarihi: 15.03.2014, Resmi Gazete Sayısı: 28942.

⁴⁶ Şen, (n 40).

⁴⁷ DANIŞTAY, 12. DAİRE, E:2009/5045, K:2013/5796, T: 27.06.2013.

⁴⁸ DANIŞTAY, 12. DAİRE, E:2009/5045, K:2013/5796, T: 27.06.2013.

2. ÖĞRENCİ DİSİPLİN CEZALARININ SİCİLDEN SİLİNMEMESİ EVLEVİYET (ARGUMENTUM A FORTİORİ / HAYDİ HAYDİ / ÖNCELİKLE UYGULAMA) KURALINA AYKIRIDIR

Esasen bir mantık kuralı olan evleviyet, daha önemli bir durum için kabul edilen bir hüküm, daha az önemli durumlar için de doğal olarak kabul edilmesi demektir. Evleviyet, bütün için doğru olanın o bütünü oluşturan parçalar için de doğru olacağı, azı yasak olan şeyin çoğunun da yasak olacağı olgularına dayanan bir mantık kuralıdır. Bir başka şekilde evleviyet daha önemli bir durum için getirilen çözümün daha az önemli durum için de geçerli olacağı ya da çoğun içinde azın da bulunması hususlarıyla açıklanabilir. Bütün için doğru olan bütünün parçaları için de doğrudur kuralı evleviyettir⁴⁹. Evleviyet kuralının doğal sonucu azı yasak olanın çoğunun da yasak olacağı çoğu yapmaya yetkili olanın azı gerçekleştirme konusunda da yetkili olmasıdır. Evleviyetin kıyasın özel bir türü olduğunu söyleyen ve bağımsız bir yorum aracı olması hususunu tartışmalı bulan yazarlar da vardır, zira evleviyet de bir nevi kıyaslama gerçekleştirilmektedir⁵⁰.

Evleviyet kuralı açısından önemli olan nicelik açısından değil ancak nitelik açısından özde değişim olmamasıdır. Buna göre evleviyeti birkaç örnekle açıklayacak olursak, kamyonların girişinin yasak olduğu bir yola, bu konuda herhangi bir düzenleme olmasa ya da herhangi bir yasak koyulmamış olmasa dahi tırın girmesi evleviyetle (haydi haydi) yasaktır, ya da örneğin Medeni Kanunumuz da belirtilen belirli kişilerle evlenme yasakları (üst soy, alt soy gibi, amca, dayı, hala, teyze vb.) nişanlanmayla ilgili bir kural olmasa da nişanlanma için de haydi haydi geçerlidir⁵¹. Bir başka örnek insan yaralamayla ilgili verilebilir, insan yaralamanın suç sayıldığı bir hukuk sistemi, insan öldürmeyi öncelikle suç olarak kabul edecektir. Evleviyet yorum yöntemine başvurulduğunda iki ayrı durum söz konusudur, bu durumlardan birinde düzenleme varken, diğesinde yoktur.

Evleviyet ilkesinin iki görünümü söz konusudur⁵²: - Küçükten büyüğe sonuç çıkarma (*argumentum a minori ad maius*) : Daha azı için yasaklanın daha fazlası için de yasak olacağı kuralıdır. Örneğin özensizlik nedeniyle sorumlu tutulan şahsın kusuru nedeniyle haydi haydi sorumlu tutulmasıdır.

- Büyükten küçüğe sonuç çıkarma (*argumentum a maiori ad minus*): Daha fazlası için izin verilenin daha azı için de izin verilmesi kuralıdır.

⁴⁹ Necip Bilge, Hukuk Başlangıcı, (36. Bası, Doruk Kitapevi, 2019), 215.

⁵⁰ Ömer Anayurt, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, (20.Baskı, Seçkin Hukuk, 2020) 288.

⁵¹ Anayurt, (n 50) 288.

⁵² Vedat Dilberoğlu, “Cezalar ve Güvenlik Tedbirlerinin Amacı ve Niteliği” (2016) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65, (4), 1520

Adli sicil kaydına ilişkin yukarıda zikredilen hükümlerle disiplin cezalarına ilişkin hükümler birlikte değerlendirildiğinde çok daha ağır nitelikte olabilecek adli sicil kayıtlarının sicilden silinebilmesine karşın, disiplin cezalarının öğrenci sicilinden silinmemesi evleviyet kuralına aykırıdır.⁵³ Her ne kadar evleviyet kuralına kamu hukuku alanında ihtiyatlı yaklaşılması gerekliliği söylene ve idare hukukunda bu yorumdan kaçınılması gerektiği belirtirse de⁵⁴ disiplin cezalarının sicilden silinmesi söz konusu olduğunda, kişilerin haklarının korunması açısından ele aldığımız bu konuda adli sicil kaydı ve disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesi konusunda evleviyet yorum kuralına açık bir aykırılıktan söz etmenin mümkün olduğu kanaatindeyiz. Bir başka deyişle kişilerin hakları ile ilgili olan bir durum söz konusu olduğu için idari yaptırımlara nazaran çok daha ağır bir durum olan adli sicil kayıtlarının sicilden silinmesi ancak idari bir yaptırım olan öğrenci disiplin cezalarının bir ömür boyu öğrenciyi takip etmesi konusunda evleviyet yorum yöntemine aykırılık söz konusudur yorumunu yapmak mümkündür.

C. ÖĞRENCİ DİSİPLİN CEZALARININ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE VERİLMESİ SORUNU

Bir diğer sorun öğrenci sicillerinde yer alan disiplin cezalarının hangi kurumlara hangi şartlarda verileceği hususudur. Mevzuatta bu hususta düzenleme bulunmamaktadır. Bu bağlamda bu cezalar sadece belirli kurumlara mı verilmelidir, yoksa her talep edildiğinde ilgili kamu veya özel tüm kurumlara verilmeleri mi gerekir, bu konular belirsizdir. Disiplin cezalarına ilişkin bilgiler genellikle öğrencilerin transkriptlerinde yer almaktadır.

1. 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU'NA AYKIRILIK

Anayasamız da Kişinin Hakları ve Ödevleri başlıklı II Bölümde yer alan 20/III maddesi;

“Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla

⁵³ Şen, “Oysa adli suç ve cezalara ilişkin “hükümlü” sicillerini düzenleyen 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu’nun 9 ve 12. maddelerinde bu konuların ayrıntılı düzenlendiği, hatta 5352 sayılı Kanunun diğer hükümlerinde de suç işleyen kişilerin ileride bu sıfatlarından kurtulmalarına yardımcı hükümlere yer verildiği ve yasak hakların iade edildiği anlaşılmaktadır” Şen, (n 40).

⁵⁴ Anayurt, (n 50) 288.

düzenlenir” hükmüne haizdir. Söz konusu hükümden kişisel verilerin temel hak ve hürriyetler olarak Anayasamızda düzenlendiğini söylememiz mümkündür.

Anayasa’da kişisel verilerin temel hak düzeyinde düzenlenmesinin ardından kişisel verilerin işlenmesinde özel hayatın gizliliği temelinde kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla 24.03.2016 tarih ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) kabul edilmiştir⁵⁵. Kanunun 3. maddesi uyarınca kişisel veri *kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi* ifade eder. Kanundaki tanımdan yola çıkarak disiplin cezalarının kişisel veri olarak sınıflandırılması gerekir.

Kanununun 3/e madde hükmü kişisel verilerin işlenmesini; *“kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem”* olarak tanımlamıştır. Kanunda yazılan tanımdan hareketle öğrenci disiplin cezalarının saklanması, açıklanması, elde edilebilir hale getirilmesi, kanun kapsamında kişisel verilerin işlenmesidir.

Kanun 5. ve 6. maddelerinde kişisel verilerin işlenme şartlarını düzenlemiş, ayrıca veri işlerken 4. maddede belirtilen genel ilkelere uygunluğun sağlanması da öngörülmüştür. Bu iki hükmün yanında Kanun 10. maddesinde veri sorumlusunun, verinin elde edilmesi sırasında ilgili kişiye maddede belirtilen konularda bilgi vermesi gerektiği de belirtilmiştir. Buna göre veri sorumlusu ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verileri dışındaki verilerini işlerken 5. maddede belirtilen veri işleme şartlarından birine, özel nitelikli veriler için ise 6. maddede sayılan şartlardan birine dayanarak söz konusu verileri işlemelidir.

Disiplin cezaları ile ilgili bilginin işlenmesinin, özel nitelikli veri sayılıp sayılmayacağına göre, işlemenin hangi maddedeki veri işleme şartlarına dayanması gerektiğinin tespiti gerekir. Kanunun 6. maddesi lafzından anlaşıldığı gibi özel nitelikli verileri *numerus clausus* (sınırlı sayı) prensibine göre belirlenmiştir. Buna göre ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirlerle ilgili veriler kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı bilgilerinin yanı sıra özel nitelikli kişisel veri olduğu belirtmiştir. Ancak disiplin cezalarının özel nitelikli kişisel veri olarak kanun kapsamına dahil edilmemiş olduğunu söylemek mümkündür. Zira az önce bahsettiğimiz gibi maddede yer alan özel nitelikli kişisel verilerin

⁵⁵ 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu madde 1.

sınırlı sayıldığı ve istisna hükmü olduğu, dolayısıyla genişletici şekilde yorumlanamayacağı ve disiplin cezalarının madde kapsamına dahil edilmediğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla disiplin cezalarıyla ilgili bilginin hukuka uygun işlenmesi için işlemenin Kanunun 5. maddesinde belirtilen veri işleme şartlarından birine dayanması gerekir. Söz konusu 5. madde, kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceğini ve açık rıza olmadan kişisel verilerin işlenmesi için 2. fıkrada 7 bent halinde sayılan şartlardan birinin gerçekleşmesi gerektiğini düzenlemektedir. Maddenin 2. fıkrasının ç bendinde veri işleme şartlarından biri olarak sayılan “*Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması*” yer almaktadır. Bu bağlamda yukarıda zikredilen yasal düzenlemeler kapsamında disiplin cezalarının üniversite tarafından sicile kaydedilmesi için öğrencinin açık rızası aranmayacaktır. Zira yasa maddesi açıkça hukuki yükümlülüğün yerine getirilmesinden bahsetmektedir ve Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği’nin 10. maddesi Üniversitelerle böyle bir yükümlülük getirmektedir. Bu bağlamda disiplin cezalarının kaydedilmesi ve saklanması KVKK’na aykırılık oluşturmamaktadır. Ancak disiplin cezasıyla ilgili verilerin 3. kişilere verilmesi noktasında, KVKK madde 5/a hükmüne uygun kanunlarda açıkça bir düzenleme bulunmadığı, KVKK madde 5/ç hükmüne uygun bir hukuki yükümden bahsedilemeyeceği için ya da 5. maddenin 2. fıkrasında sayılan diğer veri işleme şartlarından birinin varlığı söz konusu olmadan, öğrenciye verilen disiplin cezalarının düzenlenen her transkriptte öğrencinin açık rızası bulunmadan yer alması KVKK’na aykırılık teşkil edecektir.

SONUÇ

Öğrenci disiplin cezalarının öğrenci sicillerinden silinmesi ve kayıtların üçüncü. kişilere verilmesi hususunda mevzuatta boşluk bulunmaktadır. Bu durum Anayasa’ya, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na ve evleviyet ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle mevzuatta boşluk olduğunu düşündüğümüz bu alanda düzenleme yapılması gerekmektedir.

Şen, öğrenci disiplin cezalarının yükseköğretim kurumunda öğrencinin okuduğu sürece saklanması ve mezun olduktan sonra da belirli bir süre saklanarak (asgari bir azami üç yıl) önceden belirlenmiş kurum ve kuruluşların bilgisine açık tutulmasını önermektedir.⁵⁶

Kanaatimizce öncelikle disiplin cezalarının silinmesiyle ilgili olarak, kınama, uyarma, yükseköğretim kurumundan bir aya kadar uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırma, yükseköğretim

⁵⁶ Şen, (n 40).

kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan çıkarma disiplin cezaları için ayrı ayrı koşullar saptanabilir. Bu bağlamda öğrencilik hayatı boyunca sicilde cezaların tutulması, öğrencilik hayatının sona ermesinin ardından sicilden silinme için farklı cezalar için farklı silinme süreleri belirlenmesi mümkündür. Bu bağlamda örneğin uyarma ve kınama için daha kısa sicilden silinme süreleri belirlenebilecekken, uzaklaştırma için daha uzun süreler belirlenebilir. Doğal olarak kurumdan çıkarmanın sonuçlarına öğrenci ömür boyu katlanacaktır. Aksi durumda söz konusu bilgilerin sicilde belirsiz bir zaman süresince tutulması hakkaniyet ve adalet duygusunu zedeleyeceği gibi, öğrenci açısından da mağduriyet yaratacaktır. Kanaatimizce Anayasa Mahkemesi kararlarında dijital hafızada yer alan bilgilerin silinmesini talep etme hakkı olarak geçen unutulma hakkı gibi “yeni bir sayfa açma” şansının öğrencilere verilmesi hem pozitif hukuk kurallarına uygunluk hem de hakkaniyet ve adalet gereğidir⁵⁷.

Disiplin cezaları ile ilgili kayıtların üçüncü kişilere verilmesi konusunda da mevzuatta düzenleme yapılması gerekliliği bulunmaktadır. Örneğin bu bilgilerin transkriptte yer alması için öğrenci rızası aranmalı ve hangi kurumlara verileceği Kişisel Verileri Korunması Kanunu'na paralel olarak düzenlenmelidir, aksi durumda yine öğrenci açısından mağduriyet oluşabilecek ve haksız durumların yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

KAYNAKÇA

Anayurt Ö, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları (20.Baskı, Seçkin Hukuk, 2020).

Alikaşifoğlu K, “Disiplin Cezaları” (1977), Amme İdaresi Dergisi, 10 (4) 32-45.

Aslan MY, “İdari Yaptırımlar”, (2009) TBB Dergisi, (85), 173-188.

Bilge N, Hukuk Başlangıcı, (36. Baskı, Doruk Kitapevi, 2019).

⁵⁷ “Unutulma hakkına gelince; unutulma hakkı ve bununla ilişkili olan gerektiği ölçüde ve en kısa süreliğine kişisel verilerin depolanması veya tutulması konuları, aslında kişisel verilerin korunması hakkının çatısını oluşturmaktadır. Her iki hakkın temelinde bireyin kişisel verileri üzerinde serbestçe tasarruf edebilmesini, geçmişin engelini takılmaksızın geleceğe yönelik plan yapabilmesini, kişisel verilerin kişi aleyhine kullanılmasının engellenmesini sağlamak yatmaktadır. Unutulma hakkı ile geçmişinde kendi iradesi ile veya üçüncü kişinin neden olduğu bir olay nedeni ile kişinin geleceğinin olumsuz bir şekilde etkilenmesinin engellenmesi sağlanmaktadır. Bireyin geçmişinde yaşadığı olumsuz etkilerden kurtularak geleceğini şekillendirebilmesi bireyin yararına olduğu gibi toplumun kalitesinin gelişmişlik seviyesinin yükselmesine etkisi de tartışılmazdır. Unutulma hakkı; üstün bir kamu yararı olmadığı sürece, dijital hafızada yer alan geçmişte yaşanan olumsuz olayların bir süre sonra unutulmasını, başkalarının bilmesini istemediği kişisel verilerin silinmesini ve yayılmasının önlenmesini isteme hakkı olarak ifade edilebilir” YARGITAY HGK, E:2014/56, K:2015/1679, T:17.06.2015.

- Çağlayan R, İdare Hukuku Dersleri, (6. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021).
- Çiçek İ, Adli Sicil ve Arşiv Kaydının Silinmesi, (3. Baskı, Seçkin Hukuk, 2013).
- Dilberoğlu V, “Cezalar ve Güvenlik Tedbirlerinin Amacı ve Niteliği” (2016) Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 65 (4) 1517-1544.
- Eraslan Y, Türk Hukukunda Yargı Mensuplarının Disiplin Sorumluluğu, (1. Baskı, Adalet Basım Yayın Dağıtım, 2018).
- Erdinç B, “İdari Yaptırımların Kavramsal Çerçevesi ve Cezai Yaptırımlarla Karşılaştırılması” (2012) Ankara Barosu Dergisi 2 239-276.
- Işıklar C, Teoride ve Uygulamada Kamu Disiplin Yaptırımları, (1. Baskı, Adalet Yayınevi 2019).
- Gölcüklü F, İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki (1963), AÜSBFD 18 (02) 115-182.
- Kızılyar SA, “Ceza Yaptırım ile İdari Yaptırım Ayrımı”(2013), Yaşar Üniversitesi Dergisi, 8 (Ozel) 1637-1667.
- Kurt H, “İdari Yaptırımlara Karşı Güvenceler” (2014) Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XVIII, (1) 131-178.
- Onar SS, İdare Hukukunun Umumi Esasları, (Marifet Basımevi, 1952).
- Özay, İH, İdari Yaptırımlar Kurumsal Bir Deneme, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 3326, Hukuk Fakültesi No: 691 (Özdem Kardeşler Matbaacılık Tesisleri), 1985.
- Şen E, Öğrenci Disiplin Cezalarının Silinmesi, Öğrenci Disiplin Cezalarının Silinmesi - Prof. Dr. Ersan Şen (haber7.com).
- Ulusoy A, İdari Yaptırımlar, (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık A.Ş. 2013).
- Tortop N, “Disiplin, Disiplin Cezaları ve Disiplin Suçları” (1983), Amme İdaresi Dergisi 16, (3), 89-100.
- Yüce TT, “Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Ceza Hukukunda Geçerliliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açıdan Tahlili” (1994) Danıştay Dergisi 88, (24) 5-14.
- Zanobini G (Çeviren Dr.H.Yılmaz Günal), İdari Müeyyideler, (Sevinç Matbaası,1964).